

L'IGNORANCIA

SETMANARI POPULAR MALLORQUI

REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ
Jardí de la Reina, 19
Palma de Mallorca

SONARÀ CADA DIJOURS SI TÉ BUF A SES GANYES

PAGAMENT A LA BESTRETA
Un Trimestre, UNA Pesseta
Un número solt, CINC cts.

Cartes a un obrer

Continuant el simil

Lo primer de tot en aquestes coses es re-goneixer la situació de cada un, lo qual vol dir, que hem de situar-mos en els llocs respectius. I dins la tan manuellada formula de l'igualtat social, tots tant si volem com si no volem, en un moment donat respectam i seguim els qui tenen condicions per dirigir i manar.

En el simil que posavem l'altre dia, d'un barco on anam i que se troba en perill, ningú voldria estar sense el capitá, el jefe qu'en aquelles coses sab més que noltros com podrem esquivar els esculls, vencer els perills i arribar a bon port.

El barco es en aquest cas el poble, la regió, la nació; son tres, un dins l'altre, i estan de tal manera penetrats, que la ruina del primer, dú, fatalment, la dels altres dos. Així, com se dona a comprendre, lo que cal immediatament es donar tota la importància que racionalment tenen en el primer, el poble, i en els seus capitans.

Una diferència

No mes hi ha una diferència i es la de la responsabilitat. A un barco d'aquests qui van per la mar, el capitá es l'únic responsable, i no heu son en cap manera els passatgers ni fins i tot els mariners. El capitá heu es de carrera...

En el nostro cas, es tot al contrari. Els capitans los feim noltros, los elegim noltros, los triam noltros. Heu son perque noltros havem volgut. En aquest cas, l'arribar a bon port o el fer ull a mitj camí, depen de l'interés i cuidado que haurem tengut al triar-los.

Qui son

— Ja tots haureu entes perfectament an e que mos referim. El barco es el poble. Els capitans son els retgidors. L'elecció d'aquests la feim tots. Cada ú amb el seu vot ajuda a la tria. Si les nous surten podrides, no'n donem la culpa a ningú.

Per això, i perque els amics obrers—i els altres que s'entretenguin llegint aquestes cartes— no se cridin a engan, fitzam clarament, lo mes clar que sabem, aquesta idea de la co-responsabilitat.

Pensau-hi un poc

I ara, pensau-hi un poc. Pensau, tots, qui convendria estar al devant del poble. Pensau an e qui fiariu la vostra vida... I llavors, elegiu.

Vostro, com sempre.

EL SEMBRADOR.

PROSA AL VENT...

Exposició Riquer

He vista l'Exposició d'en Riquer, i ja que de tots els pintors he parlat, no vull deixar de dir sobre aquest uns quants mots.

En Riquer sap pintar, coneix perfectament la técnica de l'art, té una gran quantitat de dibuix i una paciència a prova de bomba.

Amb tot i això, no m'agrada l'estil d'En Riquer ni les seves obres; semblen les seves teles mortes, no tenen vida, ni color, ni naturalitat sisquera. Per fer lo que fa no té necessitat de gastar-se en viatjes, ja que desde l'estudi i amb una postal il·luminada a la vista podria fer tot lo mateix... quadrículant-la, aixampliant-la una mica, i posant-li aquests colors i tons debilitats i anèmics que ell sol emprar.

Tots els quadros d'En Riquer semblen fets dins la boirada, o darrera els vidres entelats d'unes ulleres; totes les seves coloracions defalleixen dins una mateixa gama, i els tons i caires vius, llembretjants, i lluminosos que mos ofereix l'ambient de la nostra Mallorca, surgen apaibagats com si fossin expressats per una mà femenina i watteau-niana.

En canvi En Riquer sap dibuixar i les mostres presentades son correctes i atractives.

I el paper va car i he acabada la contada...

L'AURA DE L'ILLOT.

Ciutat de Mallorca, janer de 1920.

HIVERNENÇA

La ciutat, deserta;
blanc, per tot arreu;
llunyana, una veu:
¡Centinel-la alerta!

Dins la nit oscura
l'oratgí, lent, lent,
la neu's va fonguent
fins que es aigua pura

I de per allà
lluny altra vegada
una veu gelada
cria: ¡Alerta está!

MIGUEL CARBONELL

De tot el Mon

Per cable especial

Chin Shon 5-1-920 a las 13:13—Any nou, vida nova! Exclamá el Sr. Redactor en cap de L'IGNORANCIA el dia de Cap d'any i posant la cara de les grans solemnitats afegí: —De Campflorit, a fi de demostrar an els nostros suscriptors i llegidors el nostro agrai-

ment, hem pensat d'enviar un membre de la nostra redacció a correr mon, i vos sou estat designat per tal encàrrec.

La nova me va sobtà de tal manera, que, no trobava paraules per remerciar la confiança en mi depositada. Com millor vaig sebre vaig agrair la distinció, me vaig despedir de ton hom, d'en Lito, inclús; però me fou imposible fer-ho de tot voltros, llegidors i llegidors, lo qu'ara faig per cumplir amb un deure de bona criança.

I ja me teniu a Chin Shon, es un poblet petit i joliu de la Xina, (el seu nom no deixa lloc a dubtes).

Pel camí me vaig entretenir lletgint els rotuls de les botigues de les ciutats per on passava i vaig poder prendre aquestes notes curtes i crues que vull exposar a la vostra consideració.

No feia molt qu'havia sortit de la Ciutat de Mallorca, quant me cridà l'atenció un comercer de llegums fregalls paneres i altres erbes alimentícies(!) que deia (per mitjà del lletrero) *Esta Casa es la que vende Especies de Sustancias puras. Res ¡vaig passar de llarg tot assustat, Allá tot ho venien falsificat, si les paraules no enganaven.*

Mai heu hagut d'anar amb un d'aquests armatostes rodats que tenen el nom pompós de diligencies? Idó heu estat sortats! Però deixem les seves virtuds exelencias i mirem un avis qu'en lletres grosses deia així i qu'estava clavat dins l'interior del carruatje: *Salen coches los Lunes Miercoles y Viernes y los demás días de la semana.* Feis voltros mateixos els comentaris.

El carril rodava demunt la carretera arrossegat per dos animals qu'esbufagauen. Cançats per aquell pes insoporable, per fi s'aturaren i per la finestreta vaig oviar una casa ronega qu'ostentava unes lletres blavenques que deien: *Vino de Balde.* Jo no tenc la costum de beure vi, però donantlo de balde, qui no en beu? Vaig devallar de l'auto camió i per endins s'ha dit.

Entr, deman un tassó de vi d'aquell, el bec i anava a partir, quant l'amo m'estira per la levita tot dient-me

—Que no me paga?

—Que no diu aquí defora *vi de balde?*

—Si senyor, però a saltre paret diu *peñas*, vengui i ho veurá.

Sortirem i efectivament a la fatxada lateral hi havia el *peñas* qu'afegit a lo anterior deia: *Vino de Baldepeñas.*

I no vos vull cansar més, sols per acabar vos diré que aquí a Chin Shon en saben molt més que noltros.

Figurau-vos que en els carrers principals hi ha un rotuls que diuen: *«anau per la vostra banda» «Femeters: en agranar no fassieu pols» «Infants, no embruteu les parets».* Però aixó está escrit en xinoi i he hagut de suar tinta idem per traduir-ho ja qu'es xinoi voltros no l'haurieu entés.

Com veig qu'els grans rotatius parlen molt de Russia, jo me n'hi vaig per prendre notes al viu.

V. DE CAMPFLORIT

La mort d'En Santos Oliver (1)

La meua musa, sempre festívola i alegre, avui està trista, està de dol...

Ara no canta ni conta fets d'actualitat, no mes plora, plora...

El tribut que ofereix a la memòria del gran mestre, es el silenci. El dolor quant es fa públic pert ja intensitat i importància. Ademés perquè he de cantar jo les glòries d'En Oliver, si plomes més autorisades que la meua heu poren fer....

Lo únic que puc fer es callar, plorar i alçar una oració a Deu...

Descansi en pau l'ànima del poeta, del publicista, del historiador.

RUPIT

Ciutat—Janer—1920.

Carta uberta

Al Magnífic Ajuntament de Campanet.

Magnífic senyor: En Miquel dels Sants Oliver es mort! El fill que tant honrà el poble que tan dignament dirigiu, ens ha deixat!

L'homenatge que aqueixa Corporació tenia en projecte dedicar-li fa uns quants anys —i que la modestia del il·lustre difunt se resistí a acceptar— creim que com més prest millor s'ha de posar en pràctica. Part de la glòria, dels honor que obtingué l'il·lustre polígraf, corresponen al poble qui'l ve néixer. Campanet té un deute de gratitud, un deute d'honor amb el difunt.

Aquest es el modo de pensar del més humil dels vosros administrats, que no dubt també es el vostre.

JOAN DEL CARRER NOU.

Barcelona 14 janer de 1920.

Els metges son uns maíasanos

No som gens aficionat a escriure, no per falta de ganes; sino perquè no en sé. No vos penseu que axí mateix no tenga una mica d'enveja an aquets benèmerits ignorants que es diuen V. de Campflorit, Pep de na Santema i altres, que amb la seva prosa abundant i de sátira fina distreuen a casi tota la joventut mallorquina. Per mi lo millor fins ara i que segurament es mereixerà algun premi extraordinari de la *Real Academia de la Lengua Española* (ja que creim que Mallorca es d'Espanya i son president es mallorquí aimador de la Roqueta) o tambe si me demanassen el meu parer, jo proposaria an en Pep de na Santema per soci honorari de la Academia d'Historia; amb però la condició de que havia d'acabar la seva *Historia de Mallorca*, perquè axò de comensar un treball amb tan bon acort, que agrada tant a la gent, i llavors no seguir-lo, no té nom, o si en té li podem dir es una *gandulitis*.

Perdonau, sense donar-me'n compte encara no he comensat a contar-vos una conversa que vaig sentir l'altre dia venguent de passar les festes al meu poble:

M'estava mig endormiscat i arrufat amb un tret de mil dimonis a un recó d'aquests caixons bruts que en diuen *segones*, i allà on col·locan la gent acaramullada com si fossin mercaderies, quant pujaren un recort a quina estació, dues dones una grossa que sem-

blava madona de possessió vestida de pagesa, i l'altre un tipo d'aquests que van per els pobles a fer comedies o sarsueles amb una xetxera que pareixia un ministre de la governació quant reb els periodistes.

Com el camí es bastant llarg i el tren pareixia no frissava d'arribar a Ciutat, tengueren temps aquestes dues dones de fer una xerradeta, tocaren molts de punts que jò no en feia cas malhumorat com estava, per haver de comensar l'endemà les meves tasques d'estudiant.

Unes estacions mes envant, pujà un homo que devia esser conegut de totes dues, l'escometeren tot d'una preguntant-li per la seva dona, qui de resuttes del grip havia quedada molt delicada, no tenia forsa per res, sempre treia molt mala cara i amb una tossina que pareixia duia una mala pellissa.

—Que no té ganes de menjar i no surt a fer voltes?—va preguntar-li aquella dona vestida de pagesa.

—No, apenes menja res, i sols surt per anar a missa els diumenges.

—Es *meu*, va afegir l'altra, també el va tenir el grip però molt fort i va quedar molt delicat, però jò no vaig anar de metges, tota sola el vaig curar.

—Dos dies seguits li vaig donar una unsa i mitja d'oli de resina, se va posar mes bé pero com no se componia del tot; uns quants dies despres li vaig fer prendre es *pagliano*; ja se que els metges en son contraris d'aquesta purga pero no saben lo que se pesquen, jo trob que es beneida. Lo cert es que es *meu* per ventura a l'hora d'ara jauria d'avall terra si jo hagués anat de metges. Si no ficxavos-hi bé: aquells malalts que tengueren sa sort de no poder trobar metge tots escuraven, i aquells altres que los vesitaven aquets *mata-sanos* casi tots dormen a *Son Tril·lo*.

—Ja te rao, ja aquesta dona, va dir l'altre. An es meu poble per poc no el maten an es metge; ell mateix per tot allà on anava deia que no l'enterien a sa malaltia.

—Pillos! i per això estudien tant i mos fan pagar ses iguales tant cares?..

—Lo cert es que ja estam cansats de correr tant jo com sa meua dona; are estam amb un de Ciutat que diu la me curará amb unes injeccions d'aliment.

—Bona l'han feta. I ho comportareu que la vos matin d'aquesta manera? va dir una d'aquelles dones,

—I que he de fer? No veis que el malalt vol salut?

—Si, pero no veis que els metges no fan mes que provatures? L'any passat quan n'hi va haver tant de grip, me recorda que a ca D. Simó, un senyor molt ric del meu poble tangueren una filla molt malament. Quan ja anava per be hi va anar un metge de Ciutat li dona unes injeccions de *cero* amb l'escusa de que estava molt fluxa i la pobre es va morir. Li sortiren unes clapes negres per tot el cos, jo crec que le va *enverinar*.

Arribavem ja a Ciutat i no vaig sentir res més, me vaig aixecar a preparar els trastets cansat i capolat del trecabeig d'aquest tren estil sigle XX.

Aquell mateix vespre vaig somiar que estava malalt, molt mal, i que me donaven injeccions de *cero* per tot el còs i de tantes picades que me donaven me vaig despertar. Els meus amics del col·legi, me posaren un espumador devall el llensol i... ja ho crec que me picava fort ferm per l'esquena.

XERRIM.

Esquits i espíres

—Idò i que vos pareix l'obra d'En Vazquez, «Las Arenas del Desierto»?

—I qui es aquest Vazquez?—

—Un de L'Alfonso XIII.—

—Ja està dit tot...

—Perque...?

—Perque està feta a coses.

—I de tant de pobre forester com hi ha per Ciutat ¿que m'en deis?

—Quès del tot necessari declarar-los ej *bon cuit*.

—Jo crec en camvi que seria millor que després d'una bona escatada, els enviàssem al Ministre de la Governació a Madrid, ja que opin que es un dels servicis que mes centralisats haurian d'estar.

TRENCA-CLOSQUES

Concurs d'en PERE VENTAFOC

FUITA DE CONSONANTS

A.ue.. .ui .o.a u. .o..i.

a .à o.. .o .i .a .i .ú

e. .e.a. .ue .eu .ua..u

.ue .e .a.a. .i.. e. .i.

En *Pere Ventafoc* m'entrega aqueixa fuita de consonants perque servesca de *Concurs*, diguent-me que se sortetgerà entre els endevinaires un *Sac de cacauets*.

Fora vessa idò, i a endevinar toquen.

✱

Fins dijous qui vé si Deu ho vol i Maria.

Solucions del numero passat:

Al geroglific: Cada casa es un mon.

A la cavilació: Devant la Seu hi ha el palau del General, i a darrera el del Bisbe.

A la endevinaia: El corc del llegum.

Al sincategorema: Taula.

Al Quadrat: Casa, anar, sala, aram.

Al intringulis: Miraculosament.

Endevinaires: Serobiol, Xim-Xim, Pere Ventafoc. Antoni Gros.

JOANET DE SA GERRA.

CORRESPONDENCIA TRENCA-CLOSQUERA

Fabiol—Ja ho crec que m'agrada. Ara mos entenem.

Porqueret de la Pelliça.—Tot ho he rebut. hi ha *coses* que no son molt *bones*, ho compondré i... anirà. Gracies.

Viscompte de Morceau.—Son arribades les vostres queixes. Heu de pensar, sant homo, que no sou l'únic trenca-closquer i que vostres treballs segueixen l'*ordre*, com tots. El de avui, no vos agrada més que abans? No trobau que l'*espera* li ha servit de qualque cosa?

Dos amics.—Lo vostre no podrà anar tal com ho enviau. Ho arreglarem... i anirà. Malavetjau que no tenguen figures, vostros treballs.

JOANET DE SA GERRA.

(1) Aquest article no pogué sortir la setmana passada per estar ple el número.